

Κανονισμός σπουδών, κινητικότητας, εκπόνησης εργασιών του ΔΠΜΣ «Επιστήμες του Περιβάλλοντος της Υγείας και της Αγωγής: Εκπαίδευση για την Αειφορία»

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ Δ.Π.Μ.Σ.

Γενικές Διατάξεις

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών σε συνεργασία με το Τμήμα Ιατρικής και το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών συνεχίζει την οργάνωση και λειτουργία του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) με τον επικαιροποιημένο τίτλο **«Επιστήμες του Περιβάλλοντος της Υγείας και της Αγωγής: Εκπαίδευση για την Αειφορία»**, το οποίο ιδρύθηκε με την υπ' αρ. 14074 (ΦΕΚ 1757/Β'/2018) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών αντιστοιχεί στο δεύτερο κύκλο σπουδών ο οποίος συνίσταται στην παρακολούθηση Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.). Προβλέπονται συνεργασίες με Πανεπιστήμια και Κέντρα Αριστείας της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, διπλών ή ενιαίων τίτλων (Dual or joint master's) και δύνανται να οργανώνονται study abroad programs.

Σκοπός του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες του Περιβάλλοντος της Υγείας και της Αγωγής: Εκπαίδευση για την Αειφορία»

Οι Μεταπτυχιακές Σπουδές στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) **«Επιστήμες του Περιβάλλοντος της Υγείας και της Αγωγής: Εκπαίδευση για την Αειφορία»** αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, καθώς και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτισμικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, στην κατάρτιση επιστημόνων υψηλού επιπέδου ικανών να συμβάλουν σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών των οικείων Τμημάτων καθώς και στην παραγωγή και μετάδοση γνώσεων, τεχνογνωσίας, μεθοδολογιών εργαλείων και ερευνητικών αποτελεσμάτων στον επιστημονικό χώρο που δραστηριοποιείται το κάθε Τμήμα.

Αντικείμενο-Σκοπός-Μαθησιακά Αποτελέσματα και προσόντα αποφοίτων του Δ.Π.Μ.Σ.:

Το Δ.Π.Μ.Σ. **«Επιστήμες του Περιβάλλοντος της Υγείας και της Αγωγής: Εκπαίδευση για την Αειφορία»** έχει σχεδιασθεί για να προσφέρει επιστημονική γνώση και επαγγελματικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου για τη δημιουργία εξειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού στο χώρο των Επιστημών του Περιβάλλοντος και της Εκπαίδευσης.

Σκοπός του Δ.Π.Μ.Σ. είναι, μέσα από μικτές τάξεις φοιτητών, να:

- Δημιουργήσει ένα διεπιστημονικό και πολυπαραδειγματικό πεδίο αλληλεπίδρασης, όπου επιστήμονες των θετικών, των οικονομικών επιστημών και των επιστημών υγείας συνδιαλέγονται με εκπαιδευτικούς σχετικά με τα μείζονα περιβαλλοντικά ζητήματα της εποχής. Ταυτόχρονα, δημιουργείται μια νέα γενιά επιστημόνων, που εργάζεται προς την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση του πολίτη σχετικά με τους στόχους της Agenda 2030 (17 στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη). Αποσκοπεί στη δημιουργία πολιτών που θα συμβάλλουν στη συλλογικότητα, στη διεθνή κατανόηση και στην ειρήνη. Τέλος, προσβλέπει σε μια εκπαίδευση για τον άνθρωπο και τον πλανήτη.
- Ιδρύθηκε ως μεταφορά καινοτομίας από το Περιβαλλοντικό Κέντρο του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι, όπου ακριβώς αυτές οι μικτές τάξεις μεταπτυχιακών προετοιμάζουν τους κορυφαίους επαγγελματίες για αποτελεσματικότητα στην επίλυση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και στην εκπαίδευση των πολιτών. Παράλληλα, φοιτητές άλλων μεταπτυχιακών προγραμμάτων εξειδίκευσης θα μπορούν να παίρνουν μαθήματα από αυτό το μοναδικό Δ.Π.Μ.Σ. του Π.Ι. για την Εκπαίδευση για την Αειφορία και την Ενιαία Υγεία.

Ειδικότερα, να:

- Θεραπεύσει επιστημονικούς κλάδους και πεδία αιχμής που καλύπτουν τα αντικείμενα των συνεργαζόμενων Πανεπιστημιακών Τμημάτων σε ένα οργανικό ενιαίο σύνολο που στοχεύει στις επιστήμες του περιβάλλοντος και στην εκπαίδευση για την αειφορία.
- Προαγάγει τόσο τη βασική όσο και την εφαρμοσμένη καινοτόμο έρευνα.
- Συμμετάσχει στην ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση εκπαιδευτικών καινοτομιών.
- Υποστηρίζει διεπιστημονικές ερευνητικές δραστηριότητες στους βασικούς τομείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Προωθήσει την εξ αποστάσεως διδασκαλία και μάθηση σε όλο το εύρος των εκπαιδευτικών δομών.
- Ευνοήσει την απορρόφηση των αποφοίτων του στην αγορά εργασίας σύμφωνα με τις δομικές και λειτουργικές ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας.
- Ανταποκριθεί στην πάγια και διαρκή ανάγκη εξειδικευμένης εκπαίδευσης.
- Προαγάγει την επαγγελματική ανάπτυξη πτυχιούχων διαφορετικών επιστημονικών περιοχών.
- Συμβάλει στην αξιολόγηση και τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας καθώς και των παιδαγωγικών πρακτικών.
- Αποτελέσει ισχυρό φορέα ανάδειξης και ενδυνάμωσης της σχέσης μεταξύ έρευνας/τεχνολογίας και εκπαίδευσης, σχέση που αποτελεί βασικό παράγοντα της καινοτομίας.
- Ενισχύσει τη δυναμική του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων μέσα στο πλαίσιο του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, με προοπτικές επέκτασης του στο χώρο της Ευρώπης και ειδικότερα των Βαλκανίων. Ως σημαντικό επίτευγμα του Δ.Π.Μ.Σ. καταγράφεται το ενδιαφέρον Αμερικανικών Πανεπιστημίων για

συμπράξεις σε πολλαπλά επίπεδα όπως study abroad programs ή/και dual/joint degrees.

Το προτεινόμενο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα καθώς το αντικείμενο του διαμορφώνεται από τη συνέργια επιστημονικών περιοχών μάθησης και τεχνολογίας. Διακρίνεται από τα εξής χαρακτηριστικά:

- Θεραπεύει επιστημονικά πεδία αιχμής.
- Ο σχεδιασμός και η δομή του ανταποκρίνονται στις ανάγκες σύγχρονων μεταπτυχιακών σπουδών.
- Είναι πρωτότυπο σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Η εμβέλειά του είναι διευρυμένη καθώς δεν επικεντρώνεται μόνο στις βαθμίδες της τυπικής εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια) αλλά και σε όλους τους τύπους και τις μορφές εκπαίδευσης (τυπική, μη τυπική, άτυπη εκπαίδευση).

Το προτεινόμενο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει ως στόχο να προσφέρει στους φοιτητές και στις φοιτήτριες εναλλακτικές προοπτικές σταδιοδρομίας καθιστώντας τους/τες ικανούς/-ές:

- Να αξιοποιούν εξειδικευμένες γνώσεις και ερευνητικές δεξιότητες για το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση μεγάλου εύρους εργαλείων.
- Να παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης εκπαιδευτικών και τεχνολογικών καινοτομιών.

Τίτλος Διπλώματος Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Δ.Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «**Επιστήμες του Περιβάλλοντος της Υγείας και της Αγωγής: Εκπαίδευση για την Αειφορία**».

Ο τίτλος αποδίδεται στην αγγλική γλώσσα ως εξής: Master of Science (MSc) in “Environmental, Health and Educational Sciences: Education for Sustainability”

Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι.¹ της ημεδαπής και
2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής που έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με τα οριζόμενα

¹ Α.Ε.Ι.: Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι.

- της παρ. 4 του άρθρου 304 του ν. 4957/2022 (Α' 141) και όπου αυτό απαιτείται.
3. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών των συνεργαζόμενων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής με τα οποία έχει υπογραφτεί πρωτόκολλο συνεργασίας.
 4. Γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.ΤΕ.Π., και μόνο ένας κατ' έτος και ανά Δ.Π.Μ.Σ. που οργανώνεται στο Τμήμα, σε Δ.Π.Μ.Σ. το οποίο είναι συναφές με τον τίτλο σπουδών και το έργο που επιτελούν στο οικείο Ίδρυμα, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις εισαγωγής και σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής.

Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε είκοσι (20) μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες.

Επιπλέον, ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά διδάσκοντα είναι έως δύο (2) και ο μέγιστος αριθμός αυτών στο Π.Μ.Σ. είκοσι (20) σε σχέση την αντιστοιχία διδασκόντων: φοιτητών/τριών 1:1,33 στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών για τη διασφάλιση της ποιότητας όλων των κύκλων σπουδών.

Τα Τμήματα σε ημερομηνίες που ορίζονται από την Ε.Π.Σ. προκηρύσσουν θέσεις με ανοιχτή διαδικασία (πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος) για την εισαγωγή πτυχιούχων στο Δ.Π.Μ.Σ.

Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, κατηγορίες πτυχιούχων και αριθμός εισακτέων, τρόπος εισαγωγής, κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Οι αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του οικείου Τμήματος είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, περιλαμβάνουν:

1. Βαθμό Πτυχίου/Διπλώματος
2. Αναλυτική Βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα, που είναι σχετικά με το Δ.Π.Μ.Σ.
3. Επίδοση στη Διπλωματική Εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον πρώτο κύκλο σπουδών.
4. Επαρκής γνώση μιας ξένης γλώσσας, ως απαραίτητη προϋπόθεση, σε επίπεδο² που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.
5. Γνώση δεύτερης ή και άλλης ξένης γλώσσας.
6. Συστατικές επιστολές³.
7. Συνέντευξη από αρμόδια Επιτροπή.

² Το επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται από με τους εξής τρόπους: α) Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του Ν. 3149/2003, β) Με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής, γ) Με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής, δ) Με Απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή, ε) Με όσα ορίζει ως αντίστοιχα πιστοποιητικά επάρκειας ο κατάλογος του ΑΣΕΠ, στ') με όσα ορίζει η Συνέλευση του επισπεύδοντος Τμήματος σε συμφωνία με τα συνεργαζόμενα Τμήματα.

Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (Π.Δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

³ Ο αριθμός και το είδος των συστατικών επιστολών (από μέλη ΔΕΠ, εργοδότες) καθορίζεται με απόφαση της Ε.Π.Σ.

8. Επιπλέον πρόσθετα κριτήρια, σύμφωνα με απόφαση της Ε.Π.Σ. όπως:
- α. Επαγγελματική Εμπειρία (διάρκεια και είδος).
 - β. Ερευνητική Εμπειρία.
 - γ. Δημοσιεύσεις και συγγραφική δραστηριότητα.

Ο τρόπος αξιολόγησης (μοριοδότηση) των ανωτέρω κριτηρίων ανήκει στην αρμοδιότητα της Ε.Π.Σ. και αναφέρονται σε κάθε προκήρυξη.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών πραγματοποιείται με τη συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων:

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΟΡΙΩΝ
1. Γραπτή εξέταση κατανόησης ξενόγλωσσου επιστημονικού κειμένου	25 (μέγιστο)
2. Προφορική εξέταση – Παρουσίαση	25 (μέγιστο)
3. Συνέντευξη	20 (μέγιστο)
4. Γενικός βαθμός βασικού πτυχίου *2 (από 5.00- 6.49 «καλώς»: 1 μόριο, από 6.50- 8.49 «λίαν καλώς»: 3 μόρια, από 8.50- 10.00 «άριστα»: 5 μόρια)	10 (μέγιστο)
5. Πτυχιακή (διπλωματική) εργασία	6
6. Δεύτερο πτυχίο Α.Ε.Ι.	2
7. Μεταπτυχιακός τίτλος (Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, Μάστερ)	2
8. Διδακτορικό	4
9. Επιστημονικές δημοσιεύσεις σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά (κατά προτεραιότητα στην αγγλική) και πρακτικά συνεδρίων(κατά προτεραιότητα διεθνών).	6 (μέγιστο)
Μέγιστο Σύνολο Μορίων	100

Απαραίτητη προϋπόθεση επιτυχίας είναι ο/η υποψήφιος/α να συγκεντρώσει συνολικά τουλάχιστον τριάντα μόρια (30) μόρια από το σύνολο της γραπτής εξέτασης κατανόησης ξενόγλωσσου επιστημονικού κειμένου και της προφορικής εξέτασης – παρουσίασης.

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων με απόφαση της Ε.Π.Σ. γίνεται από αρμόδια Τριμελή Επιτροπή Επιλογής και Εξέτασης απαρτιζόμενη από μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο.

Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους τους υποψηφίους και ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που έχουν καθοριστεί και καλεί σε συνέντευξη, όπου προβλέπεται, τους προκρινόμενους υποψηφίους που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της αξιολόγησης με βάση το φάκελο δικαιολογητικών και τη συνέντευξη, καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων. Με την περάτωση της αξιολόγησης, σε περίπτωση ισοψηφίας, γίνονται δεκτοί όλοι οι ισοψηφήσαντες.

Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων και τυχόν επιλαχόντων αφού επικυρωθεί από την Ε.Π.Σ. αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του

παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών και στις ιστοσελίδες των συνεργαζόμενων Τμημάτων.

Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται στα τρία (3) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Προαιρετικά, οι φοιτητές του Δ.Π.Μ.Σ. δύνανται να υλοποιήσουν πρακτική άσκηση ενός (1) εξαμήνου με αντίστοιχο πιστοποιητικό αναγνώρισης σε φορείς της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

Η ανώτατη διάρκεια φοίτησης ορίζεται ως το διπλάσιο της ελάχιστης διάρκειας φοίτησης επομένως ορίζεται σε έξι (6) εξάμηνα.

Υπάρχει δυνατότητα μερικής φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του/της φοιτητή/τριας και έγκριση από τη Ε.Π.Σ. η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής φοίτησης. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μερική φοίτηση έχουν:

- α) Οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα,
- β) οι φοιτητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- γ) οι φοιτητές που έχουν σοβαρούς οικογενειακούς λόγους,
- δ) οι φοιτητές που είναι παράλληλα αθλητές και κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ανήκουν σε αθλητικά σωματεία εγγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων του άρθρου 142 του ν. 4714/2020 (Α' 148), που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.).
- ε) κάθε άλλη ειδική περίπτωση που εξετάζεται ατομικά από την Ε.Π.Σ.

Οι φοιτητές που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς Ε.Π.Σ., δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει συνολικά τα δύο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.). Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης.

Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέφουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δυο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

Υπάρχει δυνατότητα παράτασης σπουδών πέραν του ανώτατου ορίου φοίτησης, για έκτακτους οικογενειακούς λόγους ή λόγους υγείας, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή/τριας και έγκριση από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών. Η διάρκεια παράτασης δεν δύναται να υπερβαίνει τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων (3 εξάμηνα) της κανονικής φοίτησης του Π.Μ.Σ.

Για θέματα επανεξέτασης μαθημάτων σε οφειλόμενα μαθήματα ή διαγραφής εισηγείται η Ε.Π.Σ. αποφασίζει για τους όρους της επανεξέτασης και τους λόγους διαγραφής.

Ενδεικτικά, όροι επανεξέτασης και λόγοι διαγραφής μπορεί να είναι: α) η μη επαρκής πρόοδος του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας (η οποία τεκμηριώνεται με μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία: παρακολούθησεις, εξετάσεις, β) η πλημμελής εκπλήρωση λοιπών υποχρεώσεων που ορίζονται από τον οικείο Κανονισμό, γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία, όπως π.χ. μη αποδεκτά ποσοστά κειμενικής ομοιότητας και δ) αίτηση του ίδιου του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας.

Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, και εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. των συνεργαζόμενων Τμημάτων, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Σ.Ε. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων.

Οι εγγραφές των εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος στην οποία ορίζεται επίσης η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται. Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Σε μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εξασφαλίζονται διευκολύνσεις σχετικά με τον τρόπο εξέτασης, την πρόσβαση στους χώρους και στα εργαστήρια διδασκαλίας.

Σε περίπτωση τέλεσης πειθαρχικών αδικημάτων από τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες όπως λογοκλοπή, παραβίαση του αδιάβλητου των εξετάσεων, χρήση των χώρων και των υποδομών του Α.Ε.Ι. για σκοπούς που δεν συνάδουν με την αποστολή του και με οποιονδήποτε τρόπο ρύπανση των χώρων του Α.Ε.Ι. δύναται να επιβάλλονται οι ακόλουθες πειθαρχικές ποινές: έγγραφη επίπληξη, απαγόρευση συμμετοχής σε εξετάσεις μαθημάτων ενός ή περισσότερων εξαμήνων, προσωρινή ή μόνιμη απαγόρευση χρήσης των εγκαταστάσεων του Ιδρύματος ή αναστολή της φοιτητικής ιδιότητας από έναν (1) έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες. Οι ίδιες πειθαρχικές ποινές δύνανται να επιβάλλονται στους/στις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες και σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεών τους όπως αυτές ορίζονται στον Εσωτερικό Κανονισμό του οικείου Τμήματος.

Στον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών συμπληρώνονται από την Ε.Π.Σ. τυχόν επιπλέον κριτήρια που απαιτούνται για την επιτυχή ολοκλήρωση του Δ.Π.Μ.Σ. για τη λήψη Δ.Μ.Σ.⁴

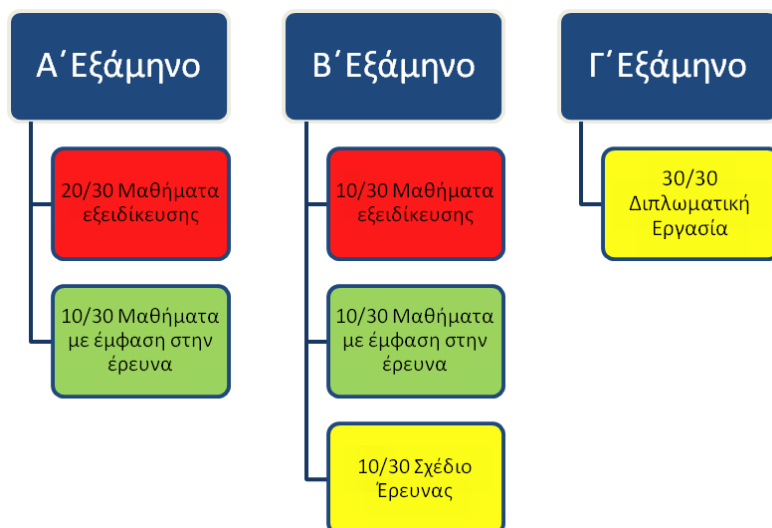
ΤΕΛΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Στο Δ.Π.Μ.Σ. που διοργανώνεται από τρία Τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, σε συνεργασία με Πανεπιστήμια της αλλοδαπής και Κέντρα Αριστείας, προβλέπονται τέλη φοίτησης με ανταποδοτικό φοιτητοκεντρικό προσανατολισμό. Ειδικότερα, για κάθε 1 ECTS ορίζεται το ποσόν των 30 ευρώ, οπότε για τα μαθήματα και εργαστήρια καθορίζεται το συνολικό ποσόν των 2.700ευρώ. Συμπληρωματικά, τα έξοδα των αναλωσίμων για κάθε διπλωματική εργασία ορίζονται στο ποσόν των 300ευρώ. Το τελικό ποσόν των τελών φοίτησης διαμορφώνεται στα 3000 ευρώ. Ενδεικτική κατανομή των τελών φοίτησης αναλύεται στον παρακάτω πίνακα.

Τέλη φοίτησης		
Σύνολο εισροών	3000€ * 20 φοιτητές/τριες	60.000,00 €
Σύνολο κατανομής τελών		60.000,00 €
Κατηγορία Α'	70%	42.000,00 €
Εξοπλισμός φοιτητικών εργαστηρίων	10%	€ 6.000,00
Αναλώσιμα φοιτητικών εργαστηρίων	5%	€ 3.000,00
Διοικητική υποστήριξη	5%	€ 3.000,00
Λοιπά	5%	€ 3.000,00
Προβολή/Διαφήμιση	5%	€ 3.000,00
Μετακινήσεις καθηγητών/φοιτητών/τριών και έρευνα στο πεδίο	10%	€ 6.000,00
Υποτροφίες φοιτητών/τριών	10%	€ 6.000,00
Αμοιβές εξωτερικών διδασκόντων/επισκεπτών καθηγητών	15%	€ 9.000,00
Διαγωνισμοί/βραβεία φοιτητών	5%	€ 3.000,00
Β' Παρακράτηση ΕΛΚΕ (25%) και Έξοδα Ιδρύματος (5%)	30%	€ 18.000,00

⁴ Επιπρόσθετες υποχρεώσεις που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στον Κανονισμό είναι οι εξής: υποχρεωτικές παρουσίες (καθορισμός αριθμού απουσιών) παρακολούθησης διαλέξεων και υποστήριξης μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών, παρουσιάσεις εργασιών κ.α.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
Κατανομή πιστωτικών μονάδων (ECTS) – 30 ECTS/εξάμηνο

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Τα μαθήματα χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

1. Μαθήματα εξειδίκευσης, τα οποία είναι μαθήματα εμβάθυνσης σε ένα επιστημονικό κλάδο ή και διεπιστημονικές προσεγγίσεις

Αυτά χαρακτηρίζονται από την Ε.Π.Σ. ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικά ή ελεύθερα επιλογής. Κάθε μάθημα έχει μια δίωρη διάλεξη και εργασία από το φοιτητή ή τη φοιτήτρια. Μπορεί να γίνεται είτε δια ζώσης είτε εξ αποστάσεως είτε στο πεδίο. Επτά (7) πλήρως εξοπλισμένα εργαστήρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων καθώς επίσης ένα Τμήμα Εκπαίδευσης και ένα Κέντρο Αριστείας Αμερικανικών Πανεπιστημίων που περιγράφονται στο άρθρο 12 του παρόντος κανονισμού υποστηρίζουν τη διεξαγωγή των μαθημάτων του Δ.Π.Μ.Σ. Τα ECTS έχουν οριστεί στο ηλεκτρονικό φοιτητολόγιο και ανακοινώνονται στους φοιτητές κατά την ανάρτηση του ωρολόγιου προγράμματος κάθε εξαμήνου ώστε να υποβοηθούν την επιλογή των μαθημάτων. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε 5ECTS εκτός εάν έχει έρευνα στο πεδίο ή είναι study abroad program οπότε αντιστοιχεί σε 10ECTS.

2. Υποχρεωτικά μαθήματα με έμφαση στην έρευνα

Τα μαθήματα με έμφαση στην έρευνα είναι υποχρεωτικά και αποσκοπούν στην ενδυνάμωση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη γνώση και στη χρήση ερευνητικών μεθόδων και εργαλείων. Τα μαθήματα είναι δυναμικά εξελισσόμενα και προσαρμόζονται στις ανάγκες των φοιτητών/τριών. Το πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και τα συνεργαζόμενα με το Δ.Π.Μ.Σ. Επτά (7) πλήρως εξοπλισμένα εργαστήρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων καθώς επίσης ένα Τμήμα Εκπαίδευσης και ένα Κέντρο Αριστείας Αμερικανικών Πανεπιστημίων διαθέτουν τα κατάλληλα λογισμικά επεξεργασίας ερευνητικών δεδομένων. Κάθε μάθημα με έμφαση στην έρευνα έχει 10 ECTS με τον ανάλογο φόρτο εργασίας.

3. Υποχρεωτική Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή

Η μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή είναι υποχρεωτική, ατομική και αντιστοιχεί σε 30 ECTS εφόσον διαρκεί ένα ολόκληρο εξάμηνο παράλληλα με το σχεδιασμό της έρευνας ο οποίος προηγείται της υλοποίησης της μεταπτυχιακής έρευνας.

Διεπιστημονικά Μαθήματα Υποχρεωτικά κατ' επιλογήν και επιλογής	Μαθήματα με Έμφαση στην Έρευνα Υποχρεωτικά	Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής Υποχρεωτική
<p>Νερά/χλωρίδα και περιβάλλον/ρύπανση περιβάλλοντος</p> <p>Νερά/πανίδα και περιβάλλον/ρύπανση περιβάλλοντος</p> <p>Διεπιστημονικές προσεγγίσεις της παρούσας κατάστασης της Μεσογείου – Σύγκριση καλών πρακτικών διαχείρισης άλλων υδάτινων οικοσυστημάτων (π.χ. Βαλτικής)</p> <p>Αειφορία στην εκπαίδευση</p> <p>Περιβαλλοντικά Ζητήματα και Διδακτικές Μέθοδοι</p> <p>Σχεδιασμός Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης</p> <p>Έννοιες Φυσικής και Περιβάλλον</p> <p>Μικροβίωμα και νόσος</p> <p>Συμμετοχικές μέθοδοι στην αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων και εκπαίδευση του πολίτη</p> <p>Δομές και λειτουργίες του κυττάρου σε μοριακό επίπεδο</p> <p>Χρωμοσωματικές αλλοιώσεις και ρύπανση περιβάλλοντος</p> <p>Πράσινη επιχειρηματικότητα</p>	<p>Μεθοδολογία έρευνας I</p> <p>Μεθοδολογία έρευνας II</p> <p>Επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων</p>	<p>Σχέδιο Έρευνας</p> <p>Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή</p>

Το πρόγραμμα μαθημάτων δύναται να αναδιαμορφώνεται σε ετήσια βάση με σκοπό την ανανέωση της διδακτέας ύλης, ώστε αυτή να παρακολουθεί και να ενσωματώνει τις

τρέχουσες εξελίξεις στο εκάστοτε γνωστικό αντικείμενο, αλλά και την βέλτιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου διδακτικού προσωπικού, ύστερα από απόφαση της Ε.Π.Σ. Προτεινόμενος Επικαιροποιημένος κατάλογος μαθημάτων (νέος τίτλος/νέο μάθημα):

- Περιβάλλον/Υδάτινα οικοσυστήματα/ /Διεπιστημονικές προσεγγίσεις
- Περιβάλλον/Ορεινές περιοχές/Διεπιστημονικές προσεγγίσεις
- Βιοποικιλότητα
- Αειφορία στην εκπαίδευση
- Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών για την Αειφορία σε τυπικά και μη τυπικά περιβάλλοντα
- Σχολεία για το κλίμα
- Εκπαίδευση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
- Σχεδιασμός Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- Έννοιες Φυσικής και Περιβάλλον
- Εκπαίδευση STEM στην προσχολική και πρωτοσχολική ηλικία για την αειφορία
- Μικροβίωμα και νόσος
- Συμμετοχικές μέθοδοι στην αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων και εκπαίδευση του πολίτη
- Βιώσιμη ανάπτυξη/Πράσινη επιχειρηματικότητα/Βιώσιμος τουρισμός
- Diversity in contexts
- One Health Education
- Educational initiatives/Well being

Παράλληλα, προωθούνται οι συνέργειες μεταξύ μαθημάτων και γνωστικών αντικειμένων. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν μαθήματα που προσφέρονται σε άλλα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και είναι συναφή προς το αντικείμενο του προτεινόμενου μεταπτυχιακού προγράμματος με αντίστοιχη αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Προβλέπονται και βραχείας ή μακράς διάρκειας προγράμματα εκπαίδευσης στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή (study programs abroad).

Η έναρξη και η λήξη των μαθημάτων όπως και η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων εναρμονίζονται με το ακαδημαϊκό ημερολόγιο του Ιδρύματος.

Η διδασκαλία των μαθημάτων μπορεί να διεξαχθεί με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανόνες και προδιαγραφές και μέχρι του ποσοστού εβδομήντα τοις εκατό (70%). Οι τρόποι και τα μέσα διεξαγωγής της εξ αποστάσεως διδασκαλίας αξιοποιούν την υλικοτεχνική υποδομή του Ιδρύματος.

Ο έλεγχος στα επιμέρους μαθήματα γίνεται με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, εκπόνηση εργασιών ή συνδυασμό των ανωτέρω.

Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής:

- Άριστα (8,5 έως 10)
- Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου)
- Καλώς (6 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

Προβιβάσιμος βαθμός είναι το πέντε (5) και οι μεγαλύτεροί του.

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, η έναρξη της εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής (Μ.Δ.Δ.) γίνεται μετά την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και την επιτυχή εξέταση σε αυτά. Η Μ.Δ.Δ. πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής και τις επιστημονικές προϋποθέσεις που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Δ.Π.Μ.Σ. Το θέμα της πρέπει να εντάσσεται στο αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ.

Η Ε.Π.Σ. μεριμνά σε συνεργασία με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές για τη θεματική της διατριβής και τον αντίστοιχο επιβλέποντα/ουσα. Μετά το πέρας της προετοιμασίας και στην έναρξη του Γ' εξαμήνου σπουδών ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια υποβάλλει αίτημα προς τη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. στο οποίο αναγράφεται ο/η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ουσα και ο τίτλος της διατριβής το οποίο συνοπογράφεται από τον επιβλέποντα/ουσα.

Η σύνθεση της Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία είναι κατ' ελάχιστον τριμελής, ορίζεται από τη Ε.Π.Σ. κατόπιν εισήγησης του/της επιβλέποντα/ουσας. Τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, ένας/μια εκ των οποίων είναι ο/η επιβλέπων/ουσα, πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ. ή και συνάφεια με το θέμα της Μ.Δ.Δ.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής σε ημερομηνία και τόπο που ορίζεται από την Ε.Π.Σ. Κατόπιν της έγκρισής της από την Επιτροπή, αναρτάται υποχρεωτικά στο διαδικτυακό τόπο της οικείας Σχολής και στο Ιδρυματικό αποθετήριο.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εάν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος (παραίτηση, απώλεια, αδυναμία επίβλεψης), είναι δυνατή η αντικατάσταση του επιβλέποντα ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Ε.Π.Σ.

Η έκταση, η γραμματοσειρά, ο τρόπος συγγραφής, ο αριθμός αντιτύπων της μεταπτυχιακής διπλωματικής διατριβής που θα κατατεθεί και ο,τιδήποτε άλλο σχετικό με τη δομή της καθώς και με το χρονοδιάγραμμα διορθώσεων της ορίζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές των θεματικών των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών διατριβών μετά από απόφαση της Ε.Π.Σ. και αναρτώνται στον ιστότοπο του Προγράμματος.

Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του Δ.Π.Μ.Σ. και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής (η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της Μ.Δ.Δ.) και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο:

Σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κανονισμού μεταπτυχιακών σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ο βαθμός του Διπλώματος θα υπολογίζεται ως το άθροισμα των γινομένων του βαθμού κάθε μαθήματος επί τα αντίστοιχα ECTS, διαιρούμενο με το σύνολο των ECTS. Στην έννοια του μαθήματος περιλαμβάνεται κάθε είδους ερευνητική και εκπαιδευτική δραστηριότητα, στην οποία αποδίδονται μονάδες ECTS.

Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο.

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = (\sum_{k=1}^N \text{ΒΜ}_k \cdot \text{ΠΜ}_k) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών.

ΒΜ_κ = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜ_κ = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών.

Υποτροφίες

Ο οικείος Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών προβλέπει τη χορήγηση υποτροφιών ή βραβείων αριστείας σε μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες, σύμφωνα με απόφαση της Ε.Π.Σ. Οι υποτροφίες δίνονται με βάση ακαδημαϊκά, αντικειμενικά κριτήρια (ενδεικτικά: αφορούν φοιτητές κανονικής φοίτησης, μέσος όρος βαθμολογίας προηγούμενου εξαμήνου, κ.λπ.) ή προσφορά υπηρεσιών και πρέπει να εγγράφονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Δ.Π.Μ.Σ. Οι όροι χορήγησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων καθορίζονται με απόφαση της Ε.Π.Σ.

Εφόσον στο Δ.Π.Μ.Σ. προβλέπεται η καταβολή τελών φοίτησης, ορίζεται το ύψος τους ανά φοιτητή στο ποσό των 3000 ευρώ και ανά εξάμηνο στα 1000 ευρώ για πλήρη φοίτηση. Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών από το επισπεύδον Τμήμα του Δ.Π.Μ.Σ. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές και φοιτήτριες οφείλουν να έχουν εξοφλήσει όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις πριν τη χορήγηση βεβαίωσης ολοκλήρωσης των σπουδών και την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η καταβολή των τελών φοίτησης αναστέλλεται υποχρεωτικά για όλους τους/τις φοιτητές/τριες που υποβάλλουν αίτηση απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 15 του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου των αιτήσεων.

Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι α' βαθμού συγγένειας εξ αίματος υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

Το Δ.Π.Μ.Σ. μεριμνά για την χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές και φοιτήτριες, με κριτήριο την εξαιρετική ακαδημαϊκή επίδοση στις σπουδές τους σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 16 του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες δύνανται να λαμβάνουν ανταποδοτικές υποτροφίες για διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών α' κύκλου μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών. Για τη χορήγηση ανταποδοτικών υποτροφιών ισχύουν οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια και η διαδικασία της παρ. 8.3 του άρθρου 8 του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το κόστος των ανταποδοτικών υποτροφιών δύναται να βαρύνει τον προϋπολογισμό έργων/προγραμμάτων, τα οποία χρηματοδοτούνται από ιδιωτικούς, διεθνείς και ίδιους πόρους του άρθρου 230 του ν. 4957/2022, καθώς και συγχρηματοδοτούμενων έργων του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ).

Τελετουργικό Αποφοίτησης

Οι τίτλοι των Διπλωμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών απονέμονται στους αποφοίτους του Π.Μ.Σ. στη διάρκεια τελετής η οποία οργανώνεται από το οικείο ή επισπεύδον Τμήμα και λαμβάνει χώρα την ίδια μέρα και στον ίδιο χώρο με την ορκωμοσία των αποφοίτων του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος, παρουσία του/της Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Κοσμήτορα της Σχολής ή του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/τριας του και εκπροσώπου του/της Πρυτάνεως.

Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών εκδίδεται από τη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ., στην ελληνική γλώσσα και υπογράφεται από τον/την Πρύτανη, τον/την Πρόεδρο και τον/τη Γραμματέα του οικείου Τμήματος.

Στο Δίπλωμα αναγράφεται το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων που οργανώνει το Π.Μ.Σ., και το έμβλημα του ιδρύματος, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του ΔΜΣ, ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα.

Στον/στην απόφοιτο/η του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος.

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466 τ. Β΄)], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγεί το Ίδρυμα.

Γίνονται προπαρασκευαστικές ενέργειες για χορήγηση διπλών τίτλων καθώς και κοινών πιστοποιητικών παρακολούθησης study abroad programs με Πανεπιστήμια της αλλοδαπής (Αμερικανικά).

Λογοκλοπή

Ο/Η μεταπτυχιακός/κή φοιτητής/τρια καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία ή διατριβή είναι υποχρεωμένος/η να αναφέρει αν χρησιμοποίησε σε αυτή το έργο και τις απόψεις άλλων.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρήση εργασίας άλλου/ ης-δημοσιευμένης ή μη-χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιοσδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, επιφέρει τις πειθαρχικές ποινές.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος ή στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών.

Ως παραβάσεις θεωρούνται τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κή φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ERASMUS+ ΔΠΜΣ

Το Erasmus+ αποτελεί ένα πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) το οποίο στοχεύει στην εκπαίδευση και την κατάρτιση των φοιτητών, καθώς και στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της μελλοντικής απασχολησιμότητάς τους. Το πρόγραμμα αυτό συνδυάζει όλα τα σχετικά προγράμματα της ΕΕ, για παράδειγμα το ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης (Lifelong Learning Programme, LLP), το πρόγραμμα «Νεολαία σε Δράση» και προγράμματα διεθνούς συνεργασίας. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν οι 27 χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και συνδεδεμένες χώρες π.χ. Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Τουρκία. Περισσότερες πληροφορίες για το Πρόγραμμα Erasmus+ είναι διαθέσιμες στο σύνδεσμο της Διεύθυνσης Διεθνών και Δημοσίων Σχέσεων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στο σύνδεσμο (<https://piro.uoi.gr/erasmus/37/erasmus>).

Το ΠΤΝ, επιπλέον των κριτηρίων επιλεξιμότητας των φοιτητών υποψηφίων για υποτροφία κινητικότητας ERASMUS+ για σπουδές και για πρακτική άσκηση που έχει θεσπίσει το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, για την επιλογή των υποψηφίων και την κατάταξή τους αποφασίζει και θεσπίζει

- Τα ειδικά κριτήρια επιλογής των υποψηφίων φοιτητών του ΠΤΝ για κινητικότητα ERASMUS +
- Τον τρόπο της κατανομής των διαθέσιμων υποτροφιών που θα χρηματοδοτηθούν ανά κατηγορία σπουδών [μεταπτυχιακοί (μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες) και προπτυχιακοί], και
- Τον τρόπο κατάταξης (ranking) των υποψηφίων σε κάθε κατηγορία.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Τα ακόλουθα κριτήρια αποτελούν τις ελάχιστες ακαδημαϊκές προϋποθέσεις επιλογής ενός υποψηφίου φοιτητή για υποτροφία ERASMUS+ για κινητικότητα με σκοπό τις σπουδές ή και την πρακτική άσκηση.

- Δεν στοιχειοθετούνται από την απόδοση του φοιτητής έως και την ημέρα υποβολής της αίτησης σοβαρές επιφυλάξεις ότι με την υποτροφία ERASMUS+ ο φοιτητής, όταν επιστρέψει θα έχει μεγαλύτερα προβλήματα για την επιτυχή περάτωση των σπουδών του σε σχέση με το επίπεδο της απόδοσής του πριν την αναχώρηση,
- Η υποτροφία ERASMUS+ θα συντελέσει στην πρόοδο του φοιτητή, και ταυτόχρονα στην προώθηση της καλής φήμης του ΠΤΝ και του Παν. Ιωαννίνων στα Πανεπιστήμια της αλλοδαπής μέσα από τη δι-ιδρυματική μεταφορά καλών εκπαιδευτικών και μαθησιακών πρακτικών.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται τόσο οι φοιτητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών (ΠΜΣ ΠΤΝ) και του Διατμηματικού προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, του Τμήματος Ιατρικής και του Τμήματος Βιολογικών Εφαρμογών – Τεχνολογιών (ΔΠΜΣ), όσο και οι υποψήφιοι διδάκτορες (ΥΔ) του ΠΤΝ. Το ΠΤΝ δεοντολογικά θεωρεί ότι όλες οι Διδακτορικές Διατριβές που εκπονούνται στο ΠΤΝ είναι αξιόλογες και ισότιμες επιστημονικά.

Οι αιτήσεις των Μεταπτυχιακών Φοιτητών αποδελτιώνονται και οι υποψηφιότητές τους για κινητικότητα ERASMUS+ κατατάσσονται σε πίνακα ως ακολούθως:

- Απαραίτητες προϋποθέσεις
- Διμερής συμφωνία που προβλέπει κινητικότητα ΜΦ
- Επάρκεια στη γλώσσα που ορίζει το Πανεπιστήμιο υποδοχής
- Να έχει κατατεθεί κανονικά η Ετήσια Έκθεση Προόδου (για τους ΥΔ)
- Ο Επιβλέπων Καθηγητής και η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή να προτείνει ή να συναινεί στην κινητικότητα του υποψηφίου για συλλογή δεομένων, διεξαγωγή έρευνας, περαιτέρω εξειδίκευση και εκπαίδευση (για τους ΥΔ).

Στη συνέχεια:

- Διαβάθμιση σύμφωνα με την πληρότητα του προγραμματισμού των ερευνητικών εργασιών στο Ίδρυμα υποδοχής και αποδοχή του προγραμματισμού από το ακαδημαϊκό προσωπικό του Ιδρύματος υποδοχής
- Διαβάθμιση σύμφωνα με τη βαθμολογία στα μαθήματα του ΠΜΣ ΠΤΝ και του ΔΠΜΣ
- Διαβάθμιση σύμφωνα με τον αριθμό μαθημάτων στα οποία ο φοιτητής όφειλε να έχει εξεταστεί επιτυχώς έως τη στιγμή της αίτησής του (για τους φοιτητές των ΠΜΣ ΠΤΝ και ΔΠΜΣ)
- Διαβάθμιση σύμφωνα με τη γραπτή εκδήλωση των κινήτρων συμμετοχής (motivation letter) είτε στη γλώσσα της χώρας υποδοχής είτε στην Αγγλική. Το κριτήριο αυτό λειτουργεί συνδυαστικά με τη συνάντηση – συζήτηση των φοιτητών με τον Τμηματικό Υπεύθυνο ERASMUS+ τον Επιβλέποντα της Διατριβής ή τον Συντονιστή της κατεύθυνσης του ΠΜΣ ΠΤΝ και ΔΠΜΣ και 1 μέλος της Επιτροπής ERASMUS+. Στη συνάντηση οι Μεταπτυχιακοί φοιτητές αυτοπαρουσιάζονται, εκφράζουν τα κίνητρα για τη συμμετοχή τους και αναδεικνύουν τις ερευνητικές – ακαδημαϊκές - κοινωνικο-πολιτισμικές δεξιότητες και ικανότητες που διαθέτουν.
- Οι Μεταπτυχιακοί Φοιτητές που έχουν κάνει χρήση κινητικότητας ERASMUS+ μπορούν να επιλεγούν εφόσον ικανοποιηθούν οι αιτήσεις των Μεταπτυχιακών Φοιτητών που μετακινούνται για πρώτη φορά.

Για το ΠΤΝ υπάρχουν 2 κατηγορίες Υποτρόφων ERASMUS+:

- Μεταπτυχιακοί φοιτητές (ΜΦ) [φοιτητές του ΠΜΣ ΠΤΝ και του ΔΠΜΣ και υποψήφιοι διδάκτορες (ΥΔ)]
- Προπτυχιακοί φοιτητές (ΠΦ) (συμπεριλαμβάνονται και οι τελειόφοιτοι και οι απόφοιτοι έως ένα έτος μετά την απόκτηση του πτυχίου)

Στη σειρά αξιολόγησης, ως πιο «ώριμη» υποτροφία θεωρείται αυτή του ΜΦ και στη συνέχεια αυτή του ΠΦ. Για τους υποψήφιους που θα προταθούν για χρηματοδότηση, το ΠΤΝ υιοθετεί τη σχέση ΜΦ / ΠΦ = 1 / 5

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΠΜΣ

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

Οδηγός Συγγραφής Διπλωματικής Εργασίας

Ιωάννινα, Φεβρουάριος 2021

Περιεχόμενα

<u>1.</u>	<u>Εισαγωγή</u>	20
<u>2.</u>	<u>Η δομή της διπλωματικής εργασίας</u>	21
<u>2.1.</u>	<u>Εισαγωγικά στοιχεία της ΔΕ</u>	21
<u>2.2.</u>	<u>Κύριο Μέρος της ΔΕ</u>	22
<u>2.2.1.</u>	<u>Εισαγωγή</u>	22
<u>2.2.2.</u>	<u>Θεωρητικό πλαίσιο και βιβλιογραφική επισκόπηση</u>	22
<u>2.2.3.</u>	<u>Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα</u>	23
<u>2.2.4.</u>	<u>Μεθοδολογία</u>	24
<u>2.2.5.</u>	<u>Αποτελέσματα</u>	25
<u>2.2.6.</u>	<u>Συμπεράσματα</u>	26
<u>2.2.7.</u>	<u>Βιβλιογραφία</u>	27
<u>2.3.</u>	<u>Παράρτημα</u>	32
<u>3.</u>	<u>Η μορφοποίηση της διπλωματικής εργασίας</u>	33
<u>3.1.</u>	<u>Σελίδες</u>	33
<u>3.2.</u>	<u>Επικεφαλίδες</u>	33
<u>3.3.</u>	<u>Κείμενο</u>	34
<u>3.4.</u>	<u>Παράγραφος</u>	34
<u>3.5.</u>	<u>Λίστες</u>	34
<u>3.6.</u>	<u>Υποσημειώσεις</u>	34
<u>3.7.</u>	<u>Κεφαλίδες και Υποσέλιδα</u>	34
<u>3.8.</u>	<u>Εικόνες, φωτογραφίες, σχήματα, χάρτες κ.λπ.</u>	35
<u>3.9.</u>	<u>Πίνακες</u>	35
<u>3.10.</u>	<u>Περιεχόμενα, κατάλογος εικόνων, πινάκων, κοκ</u>	35
<u>3.11.</u>	<u>Συνομογραφίες & Ακρωνύμια</u>	35

Εισαγωγή

Ο παρών οδηγός συγγραφής διπλωματικής εργασίας απευθύνεται στους προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Σε αυτό τον οδηγό δίνονται με συνοπτικό τρόπο οδηγίες σχετικά με τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας. Πιο συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στη δομή της διπλωματικής εργασίας και σε οδηγίες για τη μορφοποίησή της. Προτείνεται στους/τις φοιτητές/τριες να μελετήσουν προσεκτικά τον παρόντα οδηγό και να επιχειρήσουν να συγγράψουν και μορφοποιήσουν τις εργασίες τους με βάση τις προδιαγραφές που δίνονται σε αυτόν.

Η δομή της διπλωματικής εργασίας

Μια Διπλωματική Εργασία (ΔΕ) αποτελείται συνήθως από τρία κύρια τμήματα: α) Εισαγωγικά στοιχεία, β) Κύριο Μέρος, γ) Παράρτημα (προαιρετικό). Στις σελίδες που ακολουθούν παρουσιάζεται το περιεχόμενο του κάθε τμήματος και οδηγίες για τη συγγραφή του.

Εισαγωγικά στοιχεία της ΔΕ

Στα εισαγωγικά στοιχεία της ΔΕ περιλαμβάνονται τα εξής: εξώφυλλο, πληροφορίες για πνευματικά δικαιώματα, ευχαριστίες/αφιέρωση, περίληψη, λέξεις-κλειδιά, περιεχόμενα, κατάλογος εικόνων/γραφήμάτων/σχημάτων, κατάλογος πινάκων και κατάλογος συντομογραφιών/ακρωνυμίων.

Στο εξώφυλλο περιλαμβάνονται στοιχεία του Προγράμματος Σπουδών (Πανεπιστήμιο, Σχολή, Τμήμα, Τίτλος Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών), ο τίτλος της ΔΕ, το ονοματεπώνυμο του/της συγγραφέα, το ονοματεπώνυμο του/της επιβλέποντα/ουσας Καθηγητή/τριας-Συμβούλου, καθώς και ο μήνας και το έτος έκδοσής της.

Ο τίτλος της ΔΕ πληροφορεί τον αναγνώστη, με ακρίβεια, απλότητα και σύντομα, για το περιεχόμενό της. Πρέπει να αποτυπώνει βασικά στοιχεία του περιεχομένου της ΔΕ ή/και σημαντικά ευρήματά της, να είναι σύντομος και περιεκτικός, ακριβής και σαφής, κατανοητός και ελκυστικός. Ο οριστικός τίτλος της ΔΕ καλό είναι να συντάσσεται αφού ολοκληρωθεί η συγγραφή της, καθώς τότε ο/η συγγραφέας έχει πλήρη και σαφή εικόνα του περιεχομένου της.

Στη δεύτερη σελίδα και πριν τις ευχαριστίες/αφιέρωση εμφανίζονται στο κάτω μέρος της σελίδας πληροφορίες που αφορούν στα πνευματικά δικαιώματα της ΔΕ, όπως παρουσιάζονται στο παρακάτω πλαίσιο:

Η συλλογή και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του Ν.4624/19 και του Κανονισμού (ΕΕ)2016/2019. Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συλλέγει και επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποκλειστικά στο πλαίσιο της υλοποίησης του σκοπού της παρούσας διαδικασίας. Για το χρονικό διάστημα που τα προσωπικά δεδομένα θα παραμείνουν στη διάθεση του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων το υποκείμενο έχει τη δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματά του σύμφωνα με τους όρους του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα 2016/679 (Ε.Ε.) και τα οριζόμενα στα άρθρα 34 και 35 Ν. 4624/2019. Υπεύθυνη Προσωπικών Δεδομένων του Ιδρύματος είναι η κα. Σταυρούλα Σταθαρά (email: dro@uoi.gr).

Μετά τις πληροφορίες με τα πνευματικά δικαιώματα ακολουθεί μια σελίδα με στοιχεία σχετικά με την Τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης της ΔΕ και προαιρετικά μια σελίδα με ευχαριστίες/αφιέρωση.

Στην επόμενη σελίδα παρουσιάζονται: η περίληψη και οι λέξεις - κλειδιά, και σε νέα σελίδα η περίληψη και οι λέξεις - κλειδιά στην αγγλική γλώσσα. Η περίληψη παρουσιάζει, συνοπτικά, με ακρίβεια και πληρότητα, το περιεχόμενο της ΔΕ στον αναγνώστη. Αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ΔΕ καθώς ο αναγνώστης, διαβάζοντας την περίληψη, διαμορφώνει μια πρώτη εικόνα για τη ΔΕ. Πρόκειται για ένα κείμενο περιορισμένης

έκτασης (250-500 λέξεις) στο οποίο αναφέρεται το αντικείμενο της εργασίας, ο σκοπός της, η μεθοδολογία και τα κυριότερα αποτελέσματά της. Η περίληψη πρέπει να είναι περιεκτική και να μην περιλαμβάνει βιβλιογραφικές αναφορές. Η περίληψη, όπως και ο τίτλος συντάσσεται μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της ΔΕ, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα και συνοδεύεται από λέξεις-κλειδιά για την κατάταξή της σε καταλόγους καταχώρησης βιβλιογραφικών πηγών και τη μελλοντική αναζήτησή της σε αυτούς.

Στις επόμενες σελίδες (και σε ξεχωριστή σελίδα κάθε φορά), ακολουθούν τα περιεχόμενα, οι κατάλογοι εικόνων, γραφημάτων ή/και σχημάτων, καθώς και οι συντομεύσεις και τα ακρωνύμια που εμφανίζονται εντός του κειμένου που θα ακολουθήσει.

Κύριο Μέρος της ΔΕ

Το κύριο μέρος της εργασίας αποτελείται από τα κεφάλαια και τη βιβλιογραφία. Κάθε κεφάλαιο ξεκινά σε νέα σελίδα.

Εισαγωγή

Η εισαγωγή, εξυπηρετεί τρεις βασικούς στόχους: (α) να τεθεί ένα πλαίσιο αναφοράς στο οποίο να μπορεί ο αναγνώστης να τοποθετήσει την τρέχουσα εργασία, (β) να προσδιοριστεί το πρόβλημα έτσι ώστε ο αναγνώστης να μπορεί να καταλάβει επακριβώς τι είχε σκοπό να μελετήσει ο ερευνητής, και (γ) να τονιστεί με έμφαση η ανάγκη για απάντηση σε θεωρητικά προβλήματα όπως αυτό της συγκεκριμένης μελέτης (δηλαδή γιατί άξιζε τον κόπο να μελετηθεί) (Ρούσσος, χ.η.). Η εισαγωγή, η οποία μπορεί να αποτελεί και το πρώτο κεφάλαιο της ΔΕ, δίνει στον αναγνώστη να καταλάβει σε τι αναφέρεται η εργασία και πού εστιάζει (Bryman, 2016). Σκιαγραφούνται συγκεκριμένοι θεωρητικοί άξονες και ερευνητικοί προσανατολισμοί σε σχέση με τους οποίους θα τεθούν τα ερευνητικά ερωτήματα και θα αναζητηθούν απαντήσεις. Αξιοποιούνται τα ερευνητικά κενά και οι ελλείψεις που εντοπίζονται στη συναφή βιβλιογραφία ώστε να δημιουργηθούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάδειξη και την περιγραφή του εξειδικευμένου προβλήματος το οποίο θα επεξεργασθεί η ΔΕ. Ακολουθώντας παρουσιάζονται με σαφήνεια τα ερευνητικά ερωτήματα ή/και οι ερευνητικές υποθέσεις της ΔΕ. Η εισαγωγή ολοκληρώνεται με την παρουσίαση της δομής της ΔΕ, κατά την οποία περιγράφονται συνοπτικά τα κεφάλαια της εργασίας (μια μικρή παράγραφος ανά κεφάλαιο). Συνήθως, η έκτασή της είναι περιορισμένη (μικρός αριθμός σελίδων) και συντάσσεται, όπως και τα άλλα στοιχεία που προαναφέρθηκαν, μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της ΔΕ (Χατζηνικήτα, χ.η.).

Θεωρητικό πλαίσιο και βιβλιογραφική επισκόπηση

Μετά την εισαγωγή ακολουθεί το θεωρητικό πλαίσιο της ΔΕ και η βιβλιογραφική επισκόπηση. Η ένταξη της έρευνας σε ένα ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο είναι εξαιρετικά σημαντικό τμήμα της ΔΕ καθώς τεκμηριώνει την ίδια την ερευνητική εργασία της ΔΕ. Στόχος του θεωρητικού πλαισίου είναι να προσδιορισθούν οι ευρύτερες θεωρητικές προσεγγίσεις στο εσωτερικό των οποίων πραγματοποιήθηκε η ΔΕ (Bryman, 2016). Στο θεωρητικό πλαίσιο, αξιοποιώντας συστηματικά τη συναφή βιβλιογραφία, παρουσιάζεται αρχικά η γενική θεωρητική προβληματική του ερευνητικού πεδίου στο οποίο εντάσσεται η ΔΕ. Στη συνέχεια όμως, σταδιακά, μετακινούμαστε από τη γενική προβληματική σε πιο ειδικά στοιχεία προκειμένου να εστιάσουμε σε εκείνα τα οποία υποστηρίζουν τις

ερευνητικές επιλογές που έγιναν. Το τμήμα αυτό της ΔΕ πρέπει να υποστηρίζει κατάλληλα, επαρκώς και πειστικά την επιλογή του συγκεκριμένου θεωρητικού πλαισίου.

Η επισκόπηση της υφιστάμενης βιβλιογραφίας που σχετίζεται με το θέμα της ΔΕ αποτελεί καθοριστικό στοιχείο της. Στόχος της είναι να διαπιστωθεί τι είναι ήδη γνωστό για το θέμα και να διαρθρωθεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε να μπορεί να λειτουργήσει ως βάση αλλά και αιτιολόγηση της έρευνας. Η ερευνητική εργασία, δηλαδή, λαμβάνει υπόψη την προϋπάρχουσα επιστημονική γνώση και τα διαθέσιμα ερευνητικά τεκμήρια και αναδεικνύει τη σχέση της με την υπάρχουσα συναφή βιβλιογραφία. Σύμφωνα με τον Bryman (2016), η εξέταση της υφιστάμενης βιβλιογραφίας πρέπει να αποσκοπεί στην αποσαφήνιση των ακόλουθων ζητημάτων:

- Τι είναι ήδη γνωστό με το επιλεγμένο πεδίο έρευνας;
- Ποιες είναι οι συναφείς προς αυτό το πεδίο έρευνας;
- Ποιες ερευνητικές μέθοδοι και ποια ερευνητικά σχέδια έχουν εφαρμοστεί στη μελέτη του συγκεκριμένου πεδίου;
- Παρατηρούνται τυχόν αξιολογες αντιπαραθέσεις;
- Υπάρχει κάποια ασυμφωνία μεταξύ των αποτελεσμάτων που αφορούν το εν λόγω πεδίο;
- Υπάρχουν αναπάντητα ερευνητικά ερωτήματα γι' αυτό το πεδίο;
- Πώς συνδέεται η βιβλιογραφία με τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας;

Η βιβλιογραφική επισκόπηση προϋποθέτει τη δημιουργική σύνθεση των βιβλιογραφικών πηγών που έχει μελετήσει ο/η φοιτητής και της κριτικής αποτίμησής τους. Η απλή παράθεση ενός συνόλου ερευνών, ή αποσπασμάτων τους, συναφών με την έρευνα που δεν συνοδεύεται από την κριτική αποτίμησή τους δεν συνιστά βιβλιογραφική ανασκόπηση.

Εν κατακλείδι, η βιβλιογραφική επισκόπηση έχει στόχο:

- τον προσδιορισμό των διαθέσιμων συναφών ερευνών και την ανάδειξη των ερευνητικών κενών ή ελλείψεων που στοχεύει να καλύψει η ΔΕ
- τη συγκρότηση και θεμελίωση της προβληματικής των ερευνητικών ερωτημάτων ή των ερευνητικών υποθέσεων, της θεωρητικής και μεθοδολογικής προσέγγισης της ΔΕ.
- τη συζήτηση/σχολιασμό των αποτελεσμάτων της ΔΕ σε σχέση με την προϋπάρχουσα συναφή γνώση (Χατζηνικήτα, χ.η).

Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα

Μετά τη βιβλιογραφική επισκόπηση ακολουθεί η διατύπωση του γενικού σκοπού και των στόχων της ΔΕ και των ερευνητικών της ερωτημάτων/υποθέσεων, που αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά τμήματα της συγγραφής της. Η ενότητα αυτή μπορεί να αποτελεί είτε συνέχεια της βιβλιογραφικής επισκόπησης είτε μέρος της μεθοδολογίας που θα ακολουθήσει. Ουσιαστικά συνδέει το θεωρητικό πλαίσιο και τη βιβλιογραφική επισκόπηση με τη μεθοδολογία, τα αποτελέσματα, τη συζήτηση και τα συμπεράσματα. Στην συγκεκριμένη διατυπώνεται με σαφήνεια και ακρίβεια το αντικείμενο της έρευνας, το οποίο συνδέεται με το θεωρητικό πλαίσιο και την κριτική αποτίμηση της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Μετά τη διατύπωση του γενικού σκοπού της ΔΕ, ακολουθεί η σαφής διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων ή/και υποθέσεων. Στο τμήμα αυτό της ΔΕ είναι επίσης απαραίτητη η συστηματική παρουσίαση – ανάλυση των υποκείμενων

μεταβλητών (λειτουργικοί ορισμοί εννοιών/μεταβλητών-κλειδιά) με αξιοποίηση της συναφούς βιβλιογραφίας.

Μεθοδολογία

Στην ενότητα της μεθοδολογίας παρουσιάζονται η ερευνητική προσέγγιση που υιοθετήθηκε, η αναλυτική περιγραφή των συγκεκριμένων επιμέρους διαδικασιών που υλοποιήθηκαν κατά τη διεξαγωγή της έρευνας και η τεκμηρίωση των ανωτέρω επιλογών. Η ενότητα της μεθοδολογίας περιλαμβάνει τα εξής:

- *Ερευνητική προσέγγιση*: Παρουσιάζεται η ερευνητική προσέγγιση (π.χ. ποιοτική ή/και ποσοτική, μεικτή μέθοδος, έρευνα δράσης, εθνογραφική έρευνα, επισκόπηση, κ.λπ.) και τεκμηριώνεται η καταλληλότητά της σε σχέση με τα ερευνητικά ερωτήματα ή τις ερευνητικές υποθέσεις της ΔΕ.
- *Δεδομένα της έρευνας*: Αναφέρεται το είδος των ερευνητικών δεδομένων που συλλέχθηκαν (π.χ. δεδομένα από ανθρώπους, δεδομένα από γραπτές πηγές).
- *Διαδικασία διεξαγωγής της έρευνας*. Παρουσιάζονται αναλυτικά όλα τα στάδια διεξαγωγής της έρευνας, η οποία παρέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την επανάληψη της διαδικασίας από άλλον ερευνητή. Για παράδειγμα, ο χρόνος έναρξης και λήξης της διαδικασίας, ο χώρος και τόπος που διεξήχθη η ερευνητική διαδικασία, η πιθανή άδεια που ζητήθηκε από φυσικά πρόσωπα ή φορείς (π.χ. διευθυντής οργανισμού, φορέα ή σχολικής μονάδας), πώς συλλέχθηκαν τα δεδομένα (π.χ. τρόπος χορήγησης ερευνητικών εργαλείων, δείγμα), οι οδηγίες προς τους συμμετέχοντες (τι ακριβώς ζητήθηκε να κάνουν οι συμμετέχοντες), η διαδικασία διεξαγωγής της έρευνας στην περίπτωση που περιλαμβάνει την υλοποίηση κάποιας εκπαιδευτικής παρέμβασης, ή την αξιολόγηση ενός εκπαιδευτικού υλικού με σαφή και επαρκή περιγραφή της παρέμβασης ή του υλικού αντίστοιχα και τη διεξαγωγή τυχόν πιλοτικής έρευνας.
- *Περιγραφή των ερευνητικών εργαλείων*: Παρουσιάζονται τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας (π.χ. συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια κ.λπ.), τα οποία παρατίθενται στην πλήρη ανάπτυξή τους στο Παράρτημα στο τέλος της ΔΕ, ο τρόπος κατασκευής τους καθώς ζητήματα που αφορούν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία τους.
- *Πληθυσμός, δείγμα και δειγματοληψία*: Παρουσιάζεται ο πληθυσμός - στόχο της έρευνας από τον οποίο θα αντληθεί το δείγμα, το μέγεθος του δείγματος της έρευνας, η διαδικασία δειγματοληψίας που χρησιμοποιήθηκε για τη συγκρότηση του και γίνεται αναφορά σε ζητήματα αντιπροσωπευτικότητας του δείγματος και γενίκευσης των αποτελεσμάτων και στο ποσοστό ανταπόκρισης του δείγματος. Στην περίπτωση που η πηγή άντλησης των δεδομένων δεν είναι υποκείμενα αλλά γραπτές πηγές είναι απαραίτητο να αναφερθούν οι πηγές αυτές, να δοθούν πληροφορίες αν οι πηγές είναι πρωτογενείς ή δευτερογενείς και να παρουσιασθούν τεκμηριωμένα τα κριτήρια επιλογής του δείγματος από τις πηγές (Χατζηνικήτα, χ.η).
- *Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων*: Παρουσιάζεται αναλυτικά το είδος ανάλυσης των δεδομένων και των σταδίων της ανάλυσης και τεκμηρίωση της επιλογής του είδους ανάλυσης με βάση το είδος των δεδομένων που συλλέχθηκαν και τα ερευνητικά ερωτήματα ή τις ερευνητικές υποθέσεις της ΔΕ. Γίνεται αναφορά σε ζητήματα εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των μετρήσεων της έρευνας και των τρόπων

εξασφάλισή τους. Στην περίπτωση χρήσης λογισμικών για την ανάλυση του εμπειρικού υλικού είναι απαραίτητη η αναφορά στο λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε (π.χ., Nvivo, SPSS 22.0). Στην περίπτωση χρήσης στατιστικών ελέγχων είναι απαραίτητη: η αναφορά των συγκεκριμένων στατιστικών ελέγχων, η αιτιολόγηση των στατιστικών κριτηρίων που χρησιμοποιήθηκαν και η αναφορά στο επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας των κριτηρίων που γίνεται αποδεκτό στην έρευνα. Σε περιπτώσεις συγκρότησης συστήματος κατηγοριών του εμπειρικού υλικού, είναι απαραίτητο να διατυπώνονται αναλυτικά και με σαφήνεια, καθώς και να τεκμηριώνονται, τα κριτήρια βάσει των οποίων πραγματοποιήθηκε η ένταξη του εμπειρικού υλικού σε κατηγορίες. Κάθε κατηγορία να ορίζεται με σαφήνεια και να συνοδεύεται η παρουσίασή της με ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα από το πρωτογενές εμπειρικό υλικό που έχουμε συλλέξει (Χατζηνικήτα, χ.η).

- *Ζητήματα δεοντολογίας:* Παρουσιάζεται ο τρόπος διασφάλισης των ζητημάτων δεοντολογίας που είναι συναφή με τη διεξαγωγή της έρευνας.
- *Περιορισμοί της έρευνας:* Παρουσιάζονται οι περιορισμοί της έρευνας και των ενδεχόμενων συνεπειών τους στην ποιότητά της.

Αποτελέσματα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης των δεδομένων που συλλέχθηκαν με βάση τη δομή, τη λογική συνέχεια και διάρθρωση των ερευνητικών ερωτημάτων ή/και των ερευνητικών υποθέσεων που έχουν διατυπωθεί στη σχετική προηγούμενη ενότητα. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται χωρίς ερμηνεία για τη σημασία τους. Η ερμηνεία των αποτελεσμάτων αποτυπώνεται στην ενότητα της Συζήτησης των αποτελεσμάτων και των Συμπερασμάτων. Η δομή, η οργάνωση και η μορφή παρουσίασης των αποτελεσμάτων στις ΔΕ μπορεί να ποικίλει ανάλογα με την ερευνητική προσέγγιση που έχει υιοθετηθεί. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης παρουσιάζονται με τη μορφή ενός σύντομου, περιεκτικού και σαφούς κειμένου, που μπορεί να περιλαμβάνει και γραφικές παραστάσεις. Σε περιπτώσεις παρουσίασης αποτελεσμάτων στατιστικών αναλύσεων των δεδομένων, είναι απαραίτητο να παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της στατιστικής επεξεργασίας σε επίπεδο τιμών στατιστικών δεικτών μέσα στο κείμενο ή σε πίνακα ή ακόμα σε σχήμα και να γίνεται αναφορά στα συμπεράσματα που εξάγονται από τη στατιστική επεξεργασία χωρίς όμως να ερμηνεύονται (η ερμηνεία τους αποτυπώνεται στην ενότητα των Συμπερασμάτων της ΔΕ). Τα αποτελέσματα της ανάλυσης (ποσοτικά ή ποιοτικά) μπορούν να παρουσιασθούν σε μορφή αναπαραστάσεων (όπως πίνακες, σχήματα, διαγράμματα/γραφήματα). Η ποιότητα των χρησιμοποιούμενων αναπαραστάσεων είναι υψηλότερη όσο περισσότερο, οι πληροφορίες που ενσωματώνουν, επιτρέπουν την πλήρη κατανόηση των σχέσεων που εκφράζονται σε αυτές. Το λεκτικό κείμενο που συνοδεύει τις αναπαραστάσεις δεν αναπαράγει τις πληροφορίες που κωδικοποιούνται σε αυτές, αλλά εστιάζει στην παρουσίαση των βασικών αποτελεσμάτων και λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς τις αναπαραστάσεις. Οι αναπαραστάσεις τοποθετούνται κοντά στο σημείο του κειμένου των αποτελεσμάτων όπου γίνεται αναφορά σε αυτές και είτε έχουν συνεχόμενη αρίθμηση από την αρχή έως το τέλος της ΔΕ, είτε αριθμούνται με βάση την ενότητα στην οποία εντάσσονται. Συνοδεύονται από ένα τίτλο ή μια λεζάντα που αναφέρεται με πληρότητα και σαφήνεια στο περιεχόμενό τους. Οι αναπαραστάσεις και οι τίτλοι/λεζάντες παρουσιάζονται με τη χρήση ενός διεθνώς αποδεκτού συστήματος [π.χ. το σύστημα της American Psychological

Association (APA)]. Στο κείμενο της παρουσίασης των αποτελεσμάτων είναι απαραίτητο, να αναφέρονται με ακρίβεια οι αναπαραστάσεις από τις οποίες αντλούνται στοιχεία (π.χ. βλ. Πίνακας 1). Γενικά, απαιτείται περιορισμός, και όχι κατάχρηση, στον αριθμό των χρησιμοποιούμενων αναπαραστάσεων και επιλογή του κατάλληλου είδους αναπαράστασης για τα δεδομένα και τα αποτελέσματα που επιδιώκεται να αναδειχθούν.

Συμπεράσματα

Η συμβολή της έρευνας στη γνώση, που προαναγγέλθηκε στις αρχικές ενότητες της ΔΕ (Εισαγωγή, Θεωρητικό πλαίσιο, Βιβλιογραφική ανασκόπηση), ουσιαστικά θεμελιώνεται στην τελευταία ενότητα της ΔΕ (Συμπεράσματα). Η συζήτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας είτε αποτελεί αυτοτελές κεφάλαιο είτε συμπεριλαμβάνεται στα συμπεράσματα. Στη συζήτηση για τα αποτελέσματα εκφράζονται οι σκέψεις του φοιτητή/τριας για τις επιπτώσεις που έχουν τα ευρήματα σε σχέση με τα ερευνητικά ερωτήματα ή τις ερευνητικές υποθέσεις της έρευνας, δηλαδή, αναλύεται από τον/τη φοιτητή/τρια το πώς φωτίζουν τα αποτελέσματα της έρευνας τα ερευνητικά ερωτήματα ή ερευνητικές υποθέσεις (Bryman, 2016). Για παράδειγμα, εάν έχουν διατυπωθεί συγκεκριμένες ερευνητικές υποθέσεις σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στο κατά πόσο αυτές έχουν επαληθευθεί και σε περίπτωση μη επαλήθευσης στους πιθανούς λόγους και τις συνέπειες της διάψευσης των υποθέσεων.

Στην ενότητα των συμπερασμάτων θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής βασικά σημεία:

- Τα συμπεράσματα δεν ισοδυναμούν με σύνοψη. Ωστόσο είναι χρήσιμο να παρουσιαστεί μια περιεκτική σαφής σύνοψη των ευρημάτων της ΔΕ βάσει των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων και σε πλήρη αντιστοιχία με τα ερευνητικά ερωτήματα ή/και τις ερευνητικές υποθέσεις της ΔΕ.
- Στα ευρήματα που παρουσιάζονται υποδεικνύεται η σημασία τους μέσω της σύνδεσής τους με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και το θεωρητικό πλαίσιο. Ο/Η φοιτητής/τρια συνδέει τα ευρήματά του με ευρήματα συναφών ερευνών τα οποία συγκλίνουν, διαφοροποιούνται ή αντιτίθενται σε αυτά της έρευνάς του. Για τα ευρήματα που διαφοροποιούνται ή αντιτίθενται στα δικά του/της καταβάλλει προσπάθεια να διατυπώσει ερμηνείες τους αξιοποιώντας το θεωρητικό προβληματισμό της ΔΕ. Κατά τη συγγραφή των συμπερασμάτων της ΔΕ, σε αντίθεση με τη σύνταξη της εισαγωγής, μεταβαίνουμε από τα ειδικά και συγκεκριμένα αποτελέσματα της έρευνας σε πιο γενικά ζητήματα. Στα συμπεράσματα δεν επαναλαμβάνουμε, ή αναδιατυπώνουμε, τα αποτελέσματα της έρευνας που παρουσιάσαμε στην προηγούμενη ενότητα. Διατυπώνουμε απλές και σαφείς απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα ή τις υποθέσεις οι οποίες δηλώνουν με σαφήνεια τη συμβολή μας στη γνώση για το θέμα που μελετήσαμε. Περιοριζόμαστε στην παρουσίαση των βασικών ευρημάτων μας που αφενός απαντούν στα ερευνητικά ερωτήματα και αφετέρου συνιστούν τη νέα γνώση στο πεδίο μελέτης μας.
- Έχοντας ολοκληρώσει την έρευνα ο/η φοιτητής/τρια μπορεί να αναδείξει κάποιους περιορισμούς που εμφανίζει (για παράδειγμα αδυναμίες δείγματος, χρησιμοποιούμενων διατάξεων, εργαλείων συλλογής δεδομένων, μεθόδων ανάλυσης, κτλ).

- Κριτήριο ποιότητας μιας ΔΕ συνιστά η ισόρροπη ανάδειξη της συνεισφοράς της τόσο πεδίο της προαγωγής της γνώσης όσο και πεδίο των πρακτικών εφαρμογών. Στο πλαίσιο αυτό αναδεικνύεται η ερευνητική προοπτική που δημιουργεί το θέμα που διερευνήσε παρουσιάζοντας νέες ερευνητικές κατευθύνσεις ή νέα ερωτήματα για μελλοντική έρευνα και προτάσεις για την αξιοποίηση και εφαρμογή στην πράξη των ευρημάτων της έρευνας. Δύο πράγματα που θα πρέπει να αποφεύγονται είναι οι εικασίες που δεν υποστηρίζονται από τα δεδομένα της έρευνας και η παρουσίαση ιδεών και ζητημάτων που δεν έχουν αναφερθεί σε προηγούμενες ενότητες ή κεφάλαια (Bryman, 2016).

Βιβλιογραφία

Οι οδηγίες που αναφέρονται στον παρόντα οδηγό για την παράθεση της βιβλιογραφίας ακολουθούν το σύστημα APA. Η παράθεση της βιβλιογραφίας δεν είναι απαραίτητο να ακολουθεί το συγκεκριμένο σύστημα, αλλά οπωσδήποτε θα πρέπει να ακολουθεί κάποιο από τα καθιερωμένα διεθνή πρότυπα σε όλο το κείμενο της εργασίας. Σε κάθε περίπτωση ακολουθείται το σύστημα που υποδεικνύει στη/στον φοιτήτρια/ή ο/η επιβλέπων/-ουσα διδάσκων/-ουσα.

Οι βασικοί κανόνες της παράθεσης βιβλιογραφίας αναφέρονται στον τρόπο που καταγράφουμε τις παραπομπές και στον τρόπο που καταγράφουμε τις βιβλιογραφικές αναφορές. Οι παραπομπές είναι ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζουμε στη εργασία μας ότι μια ορισμένη πληροφορία ή ιδέα έχει προέλθει από μια άλλη πηγή. Στο τέλος της εργασίας μας θα πρέπει να υπάρχει και η αντίστοιχη βιβλιογραφική αναφορά, να αναφέρουμε, δηλαδή, όλες τις πληροφορίες που θα βοηθήσουν τον αναγνώστη να εντοπίσει την παραπομπή, όπως για παράδειγμα, το όνομα του/των συγγραφέα/ων, το έτος δημοσίευσης, τον τίτλο της εργασίας κ.λπ. Οι βιβλιογραφικές πηγές της εργασίας μπορεί να είναι: βιβλία, περιοδικά, πρακτικά συνεδρίου, λεξικά ή εγκυκλοπαίδειες, διδακτορικές, μεταπτυχιακές ή πτυχιακές εργασίες, διαδικτυακές πηγές, εφημερίδες κ.λπ. Στη συνέχεια παρατίθενται οδηγίες και παραδείγματα για τον τρόπο που αναγράφονται οι παραπομπές και οι βιβλιογραφικές αναφορές, ανάλογα με το είδος της πηγής που περιγράφεται κάθε φορά. Όλα σχεδόν τα παραδείγματα προέρχονται από το εγχειρίδιο *Σύστημα APA. Βασικές οδηγίες* του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας (ΕΕΥΕΜ) του ΕΑΠ.

1. Βιβλίο σε έντυπη μορφή με έναν συγγραφέα

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

Όταν θα πρέπει να παραθέσουμε μια βιβλιογραφική παραπομπή μέσα στο κείμενο, εισάγουμε το επώνυμο του συγγραφέα καθώς και το έτος δημοσίευσης της πηγής που χρησιμοποιούμε. Αυτό μπορεί να γίνει είτε στο τέλος της πρότασής μας είτε στην αρχή της πρότασης είτε μέσα στην πρόταση, όπως στα ακόλουθα παραδείγματα:

α) Σε μια πρόσφατη μελέτη διαπιστώθηκε ότι ο χρόνος αντίδρασης των ατόμων επηρεάζεται από τον αριθμό των ταυτόχρονων ερεθισμάτων που επεξεργάζεται το άτομο (Taylor, 1994).

β) Σε μια πρόσφατη μελέτη (Taylor, 1994), διαπιστώθηκε ότι ο χρόνος αντίδρασης των ατόμων επηρεάζεται από τον αριθμό των ταυτόχρονων ερεθισμάτων που επεξεργάζεται το άτομο.

γ) Σύμφωνα με τον Taylor (1994) ο χρόνος αντίδρασης των ατόμων επηρεάζεται από τον αριθμό των ταυτόχρονων ερεθισμάτων που επεξεργάζεται το άτομο.

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Βάμβουκας, Μ. Ι. (1998). *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρης. (η δεύτερη σειρά της βιβλιογραφικής αναφοράς πρέπει να έχει εσοχή 5 έως 7 διαστήματα)

2. Ηλεκτρονικό Βιβλίο (E-book)

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

Όπως και στην περίπτωση του βιβλίου έντυπης μορφής.

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Zimring, C.A. (2005). *Cash for your Trash: Scrap Recycling in America [eBook version]*. Ανακτήθηκε 9 Απριλίου, 2012, από <http://site.ebrary.com/lib/cgcc>

Volz, B.D. (Ed.). (2000). *Junior Genreflecting: A Guide to Good Reads and Series Fiction for Children*. Englewood CO: Libraries Unlimited. Doi: 10.1036/0071393724

3. Βιβλίο με δύο και περισσότερους συγγραφείς

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

(Cengel & Boles, 1994) ή Έρευνα των Cengel και Boles (1994) έδειξε ότι...

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αν οι συγγραφείς είναι περισσότεροι των δύο, μεταξύ των δύο τελευταίων συγγραφέων χρησιμοποιούμε το σύμβολο «&». Όταν παραπέμψουμε δεύτερη φορά στην ίδια πηγή γράφουμε μόνο τον πρώτο συγγραφέα και στη συνέχεια τη συντομογραφία 'κ.ά.'. Για παράδειγμα, (Ανδρέου κ.ά., 2006 ή et al., για ξενόγλωσσο κείμενο).

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Cengel, Y.A. & Boles, M.A. (1994). *Thermodynamics: an engineering approach*.

London: McGraw Hill.

Ανδρέου, Κ., Βέρτης, Ν. & Γαλανός, Α. (2006). *Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές στη σχολική τάξη*. Πάτρα: Πιεστήριο.

4. Κεφάλαιο από βιβλίο με επιμέλεια

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

(Keegan, 2001) ή Ο προβληματισμός που θέτει ο Keegan (2001) συμφωνεί με...

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Keegan, D. (2001). Η ευρωπαϊκή πανεπιστημιακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην αυγή της τρίτης χιλιετίας. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (σσ. 15- 31). Αθήνα: Προπομπός.

Charmaz, K. (2000). Grounded Theory: Objectivist and Constructivist Methods. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research, 2nd Edition* (pp. 509-535). Thousand Oaks, CA: Sage.

5. Άρθρο συνεδρίου από βιβλίο πρακτικών

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

(Μανούσου, 2005) ή Εκείνο που διαπιστώνει η Μανούσου (2005) μπορεί να ερμηνεύσει το αποτέλεσμα αυτής της έρευνας...

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Μανούσου, Ε. (2005). Σχεδιασμός εναλλακτικού διδακτικού υλικού για Αεξαε στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *3ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές, 11-13 Νοεμβρίου 2005* (σσ. 629-637). Πάτρα: Εκδόσεις Προπομπός.

Kavathatzopoulos, I. (2007). Information Technology as a tool for democratic skills. In A. Lionarakis (Ed.), *4th International Conference in Open and Distance Learning. Forms of Democracy in Education: Open Access and Distance Education, 23-25 November 2007* (pp. 155-162). Athens: Propombos.

6. Άρθρο περιοδικού σε έντυπη μορφή

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

(Φιλίππου, 2002) ή Στην έρευνα του Φιλίππου (2002) για πρώτη φορά ...

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Φιλίππου, Η. (2002). Διδάσκοντας με τη βοήθεια των υπολογιστών: Μία μελέτη περίπτωσης. *Computers & Education, Vol 11* (No 2), 343-364.

7. Άρθρο περιοδικού με DOI

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

(Ραϊνίο, 1975) ή Ο Ραϊνίο (1975) διαπίστωσε ότι ...

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Paivio, A. (1975). Perceptual comparisons through the mind's eye. *Memory & Cognition*, 3, pp. 635-647. [http: doi: 10.1037/0278- 6133.24.2.225](http://doi:10.1037/0278-6133.24.2.225)

8. Άρθρο περιοδικού που εκδίδεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή στο διαδίκτυο

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

(Koulikourdi, 2009) ή Η Koulikourdi (2009) τονίζει την ανάγκη για ...

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Koulikourdi, A. (2009). Distance Education for all. *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, Vol 5 (No1), 1-9. Ανακτήθηκε 10 Απριλίου, 2012, από http://www.openedu.gr/share/magaz_files/papers_pdf/03.pdf

9. Λεξικό ή εγκυκλοπαίδεια

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο) (Φιλίππου, 2004)

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Φιλίππου, Η. (2004). Ελλάς: Πολιτική γεωγραφία. Στο Χ. Παναγιώτου & Μ. Κακογιάννη (Επιμ.), *Εγκυκλοπαίδεια της Σύγχρονης Ευρώπης* (Τόμος 4, σσ. 221-242). Πάτρα: Πιεστήριο.

Hernandez, J. & Squires, R. (1999). House plants. In T. Zollinger (Ed.), *The encyclopedia of botany* (Vol. 7, pp. 45-75). New York: Macmillan.

10. Διδακτορικό, Μεταπτυχιακή ή Πτυχιακή εργασία

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

Όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις όταν παραθέτουμε αυτολεξεί απόσπασμα από οποιοδήποτε υλικό, τότε πρέπει να τίθεται εντός εισαγωγικών και να αναφέρεται οπωσδήποτε ο αριθμός της σελίδας ή των σελίδων από όπου αντλήθηκε το αυτολεξεί απόσπασμα.

Για παράδειγμα:

Η Χαρτοφύλακα (2011, σελ. 164) αναφέρει χαρακτηριστικά πως: «ένα ανοικτό σε παρεμβάσεις εκπαιδευτικό υλικό εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δίνει απεριόριστες δυνατότητες στους φοιτητές, αλλά και τους καθηγητές συμβούλους, να παρεμβαίνουν στο περιεχόμενο του υλικού και να εμπλουτίζουν τόσο αυτό, όσο και το ίδιο το μάθημα με τις απόψεις και τις εμπειρίες τους.»

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Χαρτοφύλακα, Α.Μ. (2011). *Η διασφάλιση ποιότητας στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, διαμόρφωση κριτηρίων ποιότητας*

περιεχομένου (Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

11. Διαδικτυακή πηγή με όνομα συγγραφέα

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο) ή με όνομα συγγραφέα.

Όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις.

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Jameson, E. (2001). *NCH FACT sheets on homelessness*. Retrieved August 12, 2001, from <http://nch.ari.net/facts.html>

12. Διαδικτυακή πηγή χωρίς όνομα συγγραφέα

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)

Εντός παρένθεσης γράφουμε τον τίτλο του άρθρου και το έτος. Δηλαδή: (“Sea Turtle Restoration Project”, 2006)

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Sea Turtle Restoration Project. (2006, April 2). Ανακτήθηκε από <http://seaturtles.org/section.php?id=104>

Όταν δεν αναφέρεται το όνομα του γράφοντος, αλλά υπάρχει ημερομηνία, τότε γίνεται ως εξής:

Esos (2015). Συνεδριάζουν τα Συμβούλια Ιδρύματος των Πανεπιστημίων. Διαθέσιμο στο www.esos.gr/arthra/38489/synedriazougn-ta-symvoyliaidrymatos-ton-panepistimion (τελευταία ανάκτηση 25-5-2015).

Όταν δεν υπάρχει ημερομηνία, τότε στη θέση της βάζουμε χ.η (χωρίς ημερομηνία) ή αντίστοιχα στα αγγλικά n.d. (no date). Για παράδειγμα:

Heuristic. (n.d.). In Merriam-Webster’s online dictionary (11th ed.). Available at <http://www.m-w.com/dictionary/heuristic> (last accessed 25/5/2015).

13. Διαδικτυακή πηγή ολόκληρη όχι ένα συγκεκριμένο μέρος της

A. Παραπομπή (μέσα στο κείμενο)ή

Για να παραπέμψουμε σε μία ολόκληρη διαδικτυακή πηγή, δηλαδή, σε ένα ολόκληρο web site, αρκεί να αναφέρουμε το url εντός παρενθέσεως. Για παράδειγμα:

Το Πανεπιστήμιο του Σικάγο (<http://humanities.uchicago.edu>) αποτελεί μία εξαιρετική περίπτωση ...

B. Βιβλιογραφική αναφορά (στο τέλος του κειμένου)

Δεν χρειάζεται να καταγραφεί η αναφορά τους στις τελικές βιβλιογραφικές αναφορές. Αρκεί η παραπομπή σε αυτά εντός του κειμένου, όπως στο παραπάνω παράδειγμα.

Η βιβλιογραφία μπορεί να είναι ελληνική, ξενόγλωσση ή συνδυασμός τους. Στην περίπτωση του συνδυασμού όλες οι πηγές παρατίθενται σε ενιαία λίστα με την ξενόγλωσση να προηγείται της ελληνόγλωσσης (Μπράτιστης & Μιχαήλ, 2015). Επιπλέον, όλες οι βιβλιογραφικές πηγές παρατίθενται με αλφαβητική σειρά. Για κάθε συγγραφέα (σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερα από ένα έργα του ίδιου συγγραφέα στη βιβλιογραφία), κατ' αρχήν αναφέρονται οι μονογραφίες, μετά τα έργα που έχει συγγράψει από κοινού με άλλους.

Σε κάθε περίπτωση, όταν ο συγγραφέας ή η συγγραφική ομάδα είναι ίδια σε περισσότερα από ένα έργα, τότε αυτά αναγράφονται με χρονολογική σειρά (το παλαιότερο πρώτο), ενώ όταν δύο ή περισσότερα έργα γράφτηκαν την ίδια χρονιά, τότε στο τέλος της χρονολογίας μπαίνει μια ένδειξη με γράμματα (π.χ. 2015α, 2015β, 2015γ, κλπ.). Τέλος, ως χρονολογία εννοείται η χρονιά έκδοσης του έργου (Μπράτιστης & Μιχαήλ, 2015).

Αντίστοιχα, στις παραπομπές και στην περίπτωση που η παραπομπή αφορά περισσότερα του ενός έργα, τότε αυτά μπαίνουν στην ίδια παρένθεση και χωρίζονται μεταξύ τους με ερωτηματικό (Μπράτιστης, 2010; Μιχαήλ, 2012; Μπράτιστης & Μιχαήλ, 2015), ενώ ακολουθούν τους παραπάνω κανόνες: Όταν ο/οι συγγραφέας/συγγραφείς είναι ίδιοι και αλλάζει μόνο η χρονολογία, τότε η παραπομπή θα γίνει ως εξής: (Μπράτιστης & Μιχαήλ, 2014; 2015). Όταν εντός μιας παρένθεσης παραπέμπουμε σε δύο ή περισσότερες πηγές, τότε θα πρέπει να τις παρουσιάσουμε με τη σειρά που εμφανίζονται στις τελικές βιβλιογραφικές αναφορές (δηλαδή, αλφαβητικά και μετά χρονολογικά).

Για παράδειγμα: Τα αποτελέσματα της έρευνας συμφωνούν με εκείνα προηγούμενων ερευνών (Βασιλού-Παπαγεωργίου & Βασάλα, 2005. Γκίρτζη, 2005. Κουστουράκης & Παναγιωτακόπουλος, 2005). Τέλος, υπάρχει περίπτωση να πρέπει να γίνει παραπομπή σε έργο που αναφέρεται σε ένα άλλο έργο. Για παράδειγμα, αν ο/η συγγραφέας της πτυχιακής εργασίας έχει διαβάσει το άρθρο (Μπράτιστης, 2015) και μέσα αναφέρεται το έργο (Κόμης, 2004), αλλά στην πραγματικότητα δεν έχει διαβάσει το (Κόμης, 2004), τότε η παραπομπή θα είναι (Κόμης, 2004 ό.α. ή όπως αναφ. στο Μπράτιστης, 2015).

Παράρτημα

Τα παραρτήματα δεν είναι υποχρεωτικά. Συμπεριλαμβάνονται στην ΔΕ μόνο όταν κρίνεται σκόπιμο (για παράδειγμα αν θέλουμε να παρουσιάσουμε τα ερευνητικά εργαλεία της έρευνας).

Η μορφοποίηση της διπλωματικής εργασίας

Στις σελίδες που ακολουθούν δίνονται αναλυτικές προδιαγραφές για τη μορφοποίηση του περιεχομένου της ΔΕ. Επιπλέον, στην ιστοσελίδα του Π.Τ.Ν. <https://ecedu.uoi.gr/> είναι διαθέσιμο ένα πρότυπο συγγραφής Διπλωματικών Εργασιών. Το κείμενο είναι δομημένο σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που αναφέρονται στη συνέχεια. Μπορείτε να βασιστείτε σε αυτό και να συντάξετε τη διπλωματική εργασία σας.

Η έκταση της ΔΕ μπορεί να κυμαίνεται από 17.000 έως 20.000 λέξεις χωρίς τα παραρτήματα.

Σελίδες

Η εκτύπωση κάθε σελίδας της ΔΕ γίνεται στη μία όψη κάθε φύλλου, μεγέθους Α4.

- Μέγεθος Σελίδας: Α4
- Πλάτος σελίδας: 21,0 cm
- Ύψος σελίδας: 29,7 cm
- Δεξιό περιθώριο: 2,54 cm
- Αριστερό περιθώριο: 2,54 cm
- Επάνω περιθώριο: 2,54 cm
- Κάτω περιθώριο: 2,54 cm

Επικεφαλίδες

Για τίτλους κεφαλαίων

- Γραμματοσειρά: Times New Roman ή Calibri
- Μέγεθος γραμματοσειράς: 16 pt
- Στυλ: Έντονο
- Στοίχιση: Αριστερή
- Απόσταση πριν 0 pt και μετά 18 pt
- Αρίθμηση: 1, 2, κοκ

Για τίτλους ενοτήτων

- Γραμματοσειρά: Times New Roman ή Calibri
- Μέγεθος γραμματοσειράς: 14 pt
- Στυλ: Έντονο
- Στοίχιση: Αριστερή
- Απόσταση πριν 0 pt και μετά 12 pt
- Αρίθμηση: 1.1, 1.2, κοκ.

Για τίτλους υποενοτήτων 1ου επιπέδου

- Γραμματοσειρά: Times New Roman ή Calibri
- Μέγεθος γραμματοσειράς: 12 pt
- Στυλ: Έντονο
- Στοίχιση: Αριστερή
- Απόσταση πριν 0 pt και μετά 6 pt
- Αρίθμηση: 1.1.1, 1.1.2, κοκ

Για τίτλους υποενοτήτων 2ου επιπέδου

- Γραμματοσειρά: Times New Roman ή Calibri

- Μέγεθος γραμματοσειράς: 12 pt
- Στυλ: Έντονο, Πλάγιο
- Στοίχιση: Αριστερή
- Απόσταση πριν 0 pt και μετά 6 pt
- Αρίθμηση: καμία

Κείμενο

- Γραμματοσειρά: Times New Roman ή ή Calibri
- Μέγεθος γραμματοσειράς: 12 pt
- Στυλ: Κανονικό
- Στοίχιση: Πλήρης
- Διάστιχο: 1,5

Παράγραφος

Η κάθε παράγραφος πρέπει να ξεκινά σε νέα γραμμή, χωρίς να αφήνεται εσοχή. Η απόσταση πριν την παράγραφο είναι 0 pt και μετά την παράγραφο είναι 6 pt. Πριν την έναρξη ενότητας πρέπει να αφήνονται δύο κενές γραμμές, ενώ πριν την έναρξη των υποενοτήτων 1ου και 2ου επιπέδου να αφήνεται μία κενή γραμμή.

Λίστες

Για τη δημιουργία λίστας, αριθμημένης ή μη, μπορείτε να ακολουθήσετε το παρακάτω πρότυπο:

1. Πρώτη αριθμημένη επιλογή
2. Δεύτερη αριθμημένη επιλογή
3. ...

ή

- Πρώτη μη αριθμημένη επιλογή
- Δεύτερη μη αριθμημένη επιλογή
- ...

Υποσημειώσεις

Οι υποσημειώσεις δημιουργούνται και τοποθετούνται αυτόματα στο τέλος της τρέχουσας σελίδας. Η απόσταση των υποσημειώσεων από το κυρίως κείμενο της σελίδας επίσης προσαρμόζεται αυτόματα (δεν απαιτείται κάποια ρύθμιση από τον/την συγγραφέα).

- Γραμματοσειρά: Times New Roman
- Μέγεθος γραμματοσειράς: 10 pt
- Στυλ: Κανονικό
- Στοίχιση: Πλήρης
- Διάστιχο: 1,0

Κεφαλίδες και Υποσέλιδα

Στην κεφαλίδα εμφανίζεται αριστερά το ονοματεπώνυμο του/της συγγραφέα και ο τίτλος της ΔΕ. Στο υποσέλιδο εμφανίζεται η φράση «Διπλωματική Εργασία» σε αριστερή στοίχιση και ο αριθμός της σελίδας σε δεξιά στοίχιση. Χρησιμοποιείται γραμματοσειρά

Times New Roman ή Calibri, στυλ κανονικό και μέγεθος γραμματοσειράς 10 pt.. Η αρίθμηση γίνεται σύμφωνα με το Αραβικό σύστημα Αρίθμησης, ξεκινώντας από τον αριθμό «1». Η αρίθμηση στο Παράρτημα γίνεται σε συνέχεια του κυρίου μέρους της ΔΕ.

Εικόνες, φωτογραφίες, σχήματα, χάρτες κ.λπ.

Τα αντικείμενα αυτά εμφανίζονται σε ένα διακριτό περιβάλλον, είναι στοιχισμένα στο κέντρο, έχουν αρίθμηση και λεζάντα, και πρέπει να γίνεται παραπομπή σε αυτά εντός του κειμένου. Όλα τα αντικείμενα πρέπει να συνοδεύονται στο κάτω μέρος τους από λεζάντα που θα πληροί τις εξής προδιαγραφές:

- Γραμματοσειρά: Times New Roman ή Calibri
- Μέγεθος γραμματοσειράς: 12 pt
- Στυλ: Έντονο
- Στοιχισμός: στο μέσο, κάτω από την εικόνα
- Απόσταση πριν 6 pt και μετά 12 pt
- Αρίθμηση: Αυτόματη, Εισαγωγή αρίθμησης κεφαλαίων

Φροντίστε η λεζάντα κάθε αντικειμένου να μην εμφανίζεται σε διαφορετική (στην επόμενη) σελίδα από το αντικείμενο.

Η χρήση εικόνας είναι σκόπιμη μόνο όταν γίνεται αναφορά σε αυτή εντός του κειμένου (πχ. «βλέπε Εικόνα 1» ή «όπως φαίνεται στο Σχήμα 2»). Η αναφορά γίνεται με αυτόματο τρόπο. Συνεπώς, για κάθε εικόνα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον μία αναφορά σε αυτήν εντός του κειμένου.

Η εισαγωγή λεζάντας εικόνας ή οποιουδήποτε αντικειμένου πρέπει να γίνεται με τον αυτοματοποιημένο τρόπο που παρέχει το περιβάλλον επεξεργασίας κειμένου (πχ. Microsoft Word), έτσι ώστε τόσο η αρίθμηση αυτής, όσο και η αναφορά σε αυτήν εντός του κειμένου, να γίνεται με αυτόματο τρόπο.

Πίνακες

Οι πίνακες πρέπει να εισάγονται αυτόματα χρησιμοποιώντας ένα από τα διαθέσιμα πρότυπα του επεξεργαστή κειμένου, με στοιχισμός στο κέντρο. Η μορφή και το περιεχόμενο των πινάκων πρέπει να είναι ομοιόμορφα και να ακολουθούν τις γενικές προδιαγραφές κειμένου, όπως δίδονται στην ενότητα 1.3, με το μέγεθος του κειμένου να είναι 12 pt. Στο πάνω μέρος του πίνακα πρέπει να υπάρχει λεζάντα. Επίσης, όπως και στις εικόνες, πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον μία αναφορά σε κάθε πίνακα εντός του κειμένου (βλ. πρότυπο συγγραφής διπλωματικών εργασιών).

Περιεχόμενα, κατάλογος εικόνων, πινάκων, κοκ

Τα περιεχόμενα περιλαμβάνουν τον τίτλο κάθε κεφαλαίου, ενότητας, υποενότητας 1ου και 2ου επιπέδου, καθώς και τον αριθμό της σελίδας στην οποία βρίσκεται ο κάθε τίτλος. Τα περιεχόμενα δημιουργούνται αυτόματα μέσω της κατάλληλης δυνατότητας του επεξεργαστή κειμένου. Αμέσως μετά τα περιεχόμενα (και σε νέα σελίδα) ακολουθεί κατάλογος εικόνων, σχημάτων, πινάκων, (ένας για κάθε κατηγορία αντικειμένου), που επίσης δημιουργείται με αυτόματο τρόπο. Κάθε κατάλογος πρέπει να ξεκινά σε νέα σελίδα.

Συνομογραφίες & Ακρωνύμια

Οι συντομογραφίες και τα ακρωνύμια (αν είναι απαραίτητα) πρέπει να έχουν οριστεί εκ των προτέρων και να αποτελέσουν ξεχωριστή ενότητα, αμέσως μετά τον «Κατάλογο Πινάκων» (βλ. πρότυπο συγγραφής διπλωματικών εργασιών). Η ενότητα αυτή πρέπει να ξεκινά σε νέα σελίδα. Οι συντομογραφίες και τα ακρωνύμια πρέπει να παρατίθενται σε αύξουσα λεξικογραφική διάταξη.

Βιβλιογραφικές αναφορές

ΕΑΠ (2019). *Προδιαγραφές Συγγραφής Πτυχιακών και Διπλωματικών Εργασιών*. Ανακτήθηκε από <https://eeyem.eap.gr/wp-content/uploads/2019/05/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AD%CF%82-%CE%A3%CF%85%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE%CF%82-%CE%94%CE%95%CE%9C%CE%AC%CE%B9%CE%BF%CF%82-2019.pdf>

Μπράτιστης, Θ. & Μιχαήλ, Δ. (2015). Οδηγός εκπόνησης πτυχιακής εργασίας. Ανακτήθηκε από <https://nured.uowm.gr/wpcontent/uploads/2015/12/odigos-ptyxiaki.pdf>

Ρούσσος, Π. (χ.η.). Σύντομος οδηγός συγγραφής ερευνητικής έκθεσης. Ανακτήθηκε από <http://users.uoa.gr/~roussosp/gr/PublicationManual.pdf>

Σπανάκα, Α. (χ.η.). Σύστημα APA. Βασικές οδηγίες. Ανακτήθηκε από https://eeyem.eap.gr/wp-content/uploads/2016/09/APA_ver2.pdf

Χατζηνικήτα, Β. (χ.η.). *Οδηγός Συγγραφής Διπλωματικής Εργασίας. Οδηγός Έρευνας στη βιβλιογραφία*. Ανακτήθηκε από <https://lib.eap.gr/images/SAS.pdf>